

Uredništvo: upravna Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lit, za in- zemstvo 31.50 lit.
Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

SLOVENE

AVGUST - 1943

26

CETRTEK

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Sovražni rušilec zažgan

Zadeta sta bila tudi dva velika parnika

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1157:
Naša letala so v srednjem Sredozemlju napadla močno zavarovan sovražni konvoj in torpedirala velik rušilec ter ga zažgala, poleg tega pa zadela še dva parnika s 15.000 tonami in ju težko poškodovala.
Nasprotna letala so napadla okolico Napolija in Sale rna.
General Ambrosio.
Torpedno letalo, ki je zažgalo rušilec, kakor poroča današnje vojno poročilo, je vodil pilot poročnik Terzi Vezio iz Aulle (Apuania) ter narednik Piccarella Giuseppe iz Rima.

Švica sočustvuje z Italijo

Bern, 25. avg. as. Razni švicarski listi pišejo o Milanu ter o škodi, ki so jo naredile angloameriške bombe v tem mestu. Švicarji sočustvujejo z Italijani nad tolikšnimi razvalinami. To je razumljivo, kajti švicarji so bili zelo navezani na Milano in goje skupno z Italijani upanje, da bo to lepo lombardsko mesto nekoč znova cvetelo kakor prej. To zanimanje za Milano ter njihova bol dokazujeta švicarsko sočustvovanje. Razni krogi se sprašujejo, če res ni mogoče ničesar storiti za olajšanje tolikih muk.
Tako objavlja »Bund« eno izmed številnih pism, ki jih je prejel od svojih čitateljev in se sprašuje, kaj bi lahko švicarji storili za Milano. Često se sliši, pripominja list, da je Italija brez ozira na svoje težave storila švicarjem mnogo za sluge a prevozom in zato se švica ne sme omejit na enostavne besede zahvala, temveč mora nuditi roko svojemu so- sedu, kakor ji narekuje srce. Švicarski Rdeči križ naj nekaj stori, kajti mnogo milanskih družin je brez strehe in trpi pod žgočim soncem. To so družine, ki so izgubile vso oporo. V naših hotelih so gotovo še razpoložljiva mesta za takšne goste. Švicarski Rdeči križ pa je objavil naslednje poročilo: Iz raznih delov Švice so v skrbah za usodo otrok, žrtev bombardiranja v Italiji ter sprašujejo, kaj naj stori švicarski Rdeči križ; švicarski Rdeči križ je vedno izvoljeval svoje naloge, dati gostoljubje otrokom italijanske narodnosti, kakor je to storil tudi otrokom drugih narodnosti, ki so bili žrtev vojne. Če do danes švica ni imela priložnosti dati gostoljubja italijanskim otrokom, se to ni zgodilo zato, ker bi tega ne hotel, in sedaj je ponov- no poslal italijanskemu Rdečemu križu vabilo za vzdrževanje italijanskih otrok v Švici.

Dr. Frick protektor češke in Moravske

Himmler novi nemški notranji minister

Berlin, 25. avg. as. Hitler je na lastno prošnjo razrešil dolžnosti protektorja za Češko in Moravsko barona von Neuratha, na njegovo mesto pa imenoval dr. Fricka, ki je nehal biti notranji minister Pruske in Nemčije ter pooblaščenec za upravo

Dr. Stahmer pri Šigemutsu

Tokio, 25. avg. as. Zunanji minister Šigemitsu je sprejel nemškega veleposlanika dr. Stahmerja ter se z njim po- svetoval o položaju v Evropi.

Novo nemško orožje?

Stockholm, 25. avg. Po poročilih nevtralnega tiska pripravljajo v nemških laboratorijih in nemških tovarnah dvoje vrst novega orožja. Prvo naj bi bil tak daljnostrelni top, s katerim bi lahko iz Rokav- ske obale streljali na London, drugo pa naj bi bilo letalo, katerega bi lahko vodili z zemlje in bi lahko brez posadke bombardiralo angleška mesta.

Španski rimski poslanik prispel v Barcelono

Barcelona, 25. avg. as. Iz Rima je pri- spel v Barcelono španski poslanik pri Kvi- rinalu in je nadaljeval pot proti San Se- bastianu.

Prepoved političnega udejstvovanja

Rim, 25. avg. as. Z ukrepom, ki je v izvršitvi, je prefektom Kraljevine ter vsem funkcionarjem notranje uprave vseh vrst popolnoma prepovedan vpis v društva ali politične stranke kakršne koli vrste. Podobna prepoved volja tudi za kvestorje, ter za vse policijske funk- cionarje in uradnike kakor tudi za pri- padnike armadnih zborov, člane mestnih uprav ter gasilce.

Zbiranje vojaštva v Afriki

Stockholm, 25. avg. Posebni dopisnik agencije Reuter v Severni Afriki je po povratku v London poročal o velikanskem zbiranju vseh vrst orožja in vojaštva na ozemlju med Cirenajko in Alžirrom. Po nje- govem mnenju je to vojaštvo namenjeno za velike napade. Znatni so tudi kontin- genti francoskih vojakov, dodeljeni napa- dalnim oddelkom, pod angleškimi in ame- riškimi poveljniki. (Il Piccolo)

Anglosaške obljube nemškim zaveznikom

če bi se izneverili Nemčiji

Lisbona, 25. avg. as. V zvezi s poznim prihodom britanskega propagandnega mi- nistra Brackena na posvet v Quebecu so v dobro poučenih britanskih krogih povedali, da so na posvetu zaradi vojne na Daljnem vzhodu sklenili z vsemi sredstvi pospešiti konec vojne v Evropi in doseči »brezpogoj- no vdajno«.
Pravijo, da je bilo takšno opozorilo po- slano prav vsem zaveznikom Nemčije. Ta okle ima tri zahteve in tri zagotovila.
Zahteve bi bile sledeče: Takojšnja lo- čitev od Nemčije, prestop na zavezniško stran, da bi se nadaljevala vojna proti Nemčiji, ter ureditev posebne oblike anglo- amerikansko-sovjetske zasedbe.
Zraven teh treh zahtev pa dodajajo za- vezniki tudi sledeča zagotovila:
1. Vsi bi ohranili svoje dosedanje ozem- lje z edino omejitvijo, da bodo po končani vojni izvedena ljudska glasovanja, nakar

Nezmanjšani boji na vzhodu

Vsi sovjetski navali odbiti — Včeraj so Sovjeti zgubili 263 tankov in 95 letal

Hitlerjev glavni stan, 25. avg. Nem- sko vrhovno poveljstvo objavlja:
Velika obrambna bitka na vzhodu traja z nezmanjšano silovitostjo dalje. Kjer koli so Sovjeti s svojimi močnimi pehotnimi in oklepnimi oddelki nava- lili na naše postojanke ob Miusu na področju Izjuma in Harkova ter južno od Zizdre, so povsod obležali s hudimi izgubami. Samo v območju enega armadnega zbora je bilo včeraj uničenih 116 oklepnih voz.
Letalstvo je podpiralo z močnimi oddelki bojnih letal in letal za bližnje po- lete obrambne boje ter razpršilo iz- hodne postojanke sovjetskih oklepnih voz in pehote. Podnevi so letala bom- bardirala važna sovražnikova dovozna središča in taborišča za čete. V teku včerajšnjega dne so Sovjeti izgubili 263 oklepnih voz in 95 letal, večina bojnih.
Višji desentnik Kebetz iz nekega protitankovskega oddelka je uničil 19. avgusta v borbah južno od Vjazme v 30 minutah 11 oklepnih voz, izmed 32, ki so napadala na tem prostoru.
Pred vzhodno silejsko obalo so dosegla hitra nemška bojna letala pri dnevnih napadih bombne zadetke tež- kega kalibra na sovražni prevozni ladji srednje tonaže.
Nad zasedenim zapadnim ozemljem so nemški lovci včeraj sestrelili dva težka ameriška bombni- ka. Nekatera lahka sovražna letala so preteklo noč izvedla vznemirjevalne po- lete nad severnim nemškim ozemljem. Zaradi brez načrta odvze- nih bomb je nastala neznatna škoda na poslopih.
Lizbona, 25. avg. as. Uradno poročajo iz Londona, da se iz napada na Berlin ni vrnilo 58 angleških bombnikov ter en lovec.
Stockholm, 25. avg. as. Neki angleški dopisnik je govoril o položaju na vzhod- nem bojišču dejal: Nemška obramba na vzhodu je postala zelo okrepljena. Vedno bolj jo izpopolnjujejo, kar povečuje težave za napadalec.
Berlin, 25. avg. as. Z uničenjem ob- koljenih sovjetskih sil pri Harkovu — piše davi mednarodna poročevalska a- gencia — je bil četrti sovjetski armadni zbor bistveno onesposobljen za boj. Deli oklepnih divizij četrtega armadnega zbo- ra so bili uničeni v bojih pred obkolit- vijo, ostanek pa je bil tako potolčen, da so ga morali Sovjeti umakniti iz bor- be. V torek so bile obkoljene sovjetske sile po zadnjem neuspešnem poskusu pre- biti se skozi železni obroč dokončno uni- čene. V nemške roke je padlo nad 2000 ujetnikov, 299 tankov, 248 topov, mnogo težkega orožja itd. Mrtvih so imeli bolj- ševiki nad 6000.
O bojih na odseku pri Harkovu pa poroča ista agencija, da so nemške sku- pine izrgale sovražniku obširen kos ozemlja. Ko so se nemške čete, ki so

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 25. avg. Po izpraznitvi Harko- va razumemo pomen velikih protinapa- dov von Mansteinovih divizij zahodno od Harkova. Njihov namen je bil, štiti oddelke, ki so se umikali iz mesta ter preprečiti Sovjetom izvedbo njihovega strateškega načrta: obkolitev nemških sil, umikajočih se po edini prosti poti za izhod, t. j. po železniški progi v Lozovajo. Nastop je bil izveden po določenih načr- tih ter je v celoti uspel. Sovražnik ni mogel napredovati pri Zmijevu in pre- prečiti povratka nemškim silam. Seveda so Rusi dosegli nek uspeh, vendar pa ne takšnega, ki bi bistveno spremenil stra- teški položaj. Zavzetje Harkova bi ute- gnilo imeti morda nepopravljive posledice, če bi Sovjeti predrl nemške črte pred nekaj dnevi, ko taktika prožne obrambe ne bi mogla biti izvedena. Danes je nem- škim oddelkom zagotovljena možnost svobodnega in prožnega premikanja in z novo popravitvijo fronte se bo verjetno

Angleški divjaški napad na Berlin

Angleži bodo morali nekega dne plačati svoje zločine

Berlin, 25. avg. Churchill je hotel, da sledi padcu Harkova velik teroristični napad na Berlin, napad, ki verjetno pome- ni začetek »totalne letalske vojne«, skle- njene v Quebecu. DNB je izvedel v zvezi z napadom na Berlin, da je bila škoda v nekaterih četrtih zelo velika in piv tako veliko tudi stavbo sloveških žrtev. Tj je bil brez dvoma najtežji le- talski napad, kar jih je bilo do sedaj izve- denih na nemško prestolnico. K sreči je bilo že mnogo prebivalstva iz Berlina iz- seljenega. Več sto tisoč oseb, starčkov, žen in otrok je že zapustilo mesto, mnogi drugi pa jim bodo še sledili.
Priljubljeni nemški krogi s primerno po- zornostjo registrirajo angleške komentari- je, ki označujejo napad na Berlin kot od- ločilen korak k zlomu nemške notranje fronte. »News Chronicle« piše: »Totalna

Japonski vojaški uspehi

Tokio, 25. avg. as. V tukajšnjih voja- ških krogih menijo, da je japonski uspeh ob napadu na Vello pri Salomonih razbil vse ameriške rezerve, ki so bile priprav- ljene za protinapad. Tako so ameriške iz- krevalne čete zašle v sila kot v položaj. Japonsko letalstvo je na južnem delu Ti- hega oceana potopilo štiri ameriške kri- žarke, dva rušilca ter osem prevoznih la- dij mimo večjega števila izkrevalnih čol- nov. Poškodovanih je bilo 14 rušilcev, dve križarki in štiri prevozne ladje. Od 30. ju- nija pa do 15. avgusta so Amerikanci iz- gubili 9 križark, 10 rušilcev in 31 velikih prevoznih ladij. V istem času je bilo zbi- tih 881 ameriških letal.

Napoved ofenzive proti Japonski

Bern, 25. avg. as. Iz Washingtona jav- ljajo, da dobro poučeni vojaški krogi iz- javljajo, da se bo velika ofenziva proti Japonski začela še pred decembrom, in si- cer v Indiji, na Aleutih in južno-hodnem Tihem oceanu. Taktični cilj te ofenzive bi bil, da bi prisilili Japonsko, da bi razce- pila svoje sile. Zavezniška ofenziva bi se razvijala takole: 1. Napad iz Indije za osvoboditev Burme in odprte ceste, po kateri bi oskrbovali Kitajsko.
2. Napad na Aleutov, da bi zavzeli ja- ponska letalska oporišča na Kurilih, od- koder bi laže bombardirali Japonsko in- dustrijske cilje na otokih Homu in Kiušu.
3. Splošni napad na jugozahodnem delu Tihega oceana, in sicer iz Nove Gvineje in Salomonskih otokov, da bi uničili ja- ponska oporišča v Rabaulu in v Turku ter vdrl v Holandsko Indijo in na Fili- pine. Poluradni krogi pristavljajo, č bi se ta ofenziva imela začeti novembra, brž ko bo ponehalo monzunsko vreme.

Komisar za občino Trieste

Trieste, 25. avg. as. Za prefekturnega komisarja v triestinski občini je bil ime- novan Guido Slataper, odlikovan z zlato kolajno. Ob začetku svetovne vojne je 17- leten šel v vojake, bil ranjen na Podgori in si je v dveh letih vojne prislužil 2 sre- brni kolajni ter povišanje zaradi vojnih zaslug. Maja leta 1917 je Slataper zaradi junaških dejanj pri osvajanju Svete Gore dobil zlato kolajno za vojaško hrabrost. Leta 1935 se je 37 leten priglasi kot prostovoljec za vojno v Afriki, se hrabro udele- ževal bojev v Somaliji kot poveljnik bata- ljona arditov ter si zaslužil povišanje na polkovnika. V sedanjih vojni se je kot pe-

Razhod v Quebecu

Buenos Aires, 25. avg. as. Zavezniški po- svet v Quebecu se zdaj bliža koncu. Ameriški vojni minister Stimson je že od- potoval iz Quebeca, ameriški zunanji mi- nister Hull ter kitajski zunanji minister Soong pa sta se odpravila na pot snesti. Kar se tiče Churchilla, je verjetno, da bo zapustil Quebec še ta teden.

Ettore Muti umrl

Rim, 25. avg. as. Včeraj je umrl v Rimu polkovnik-pilot Ettore Muti, odli- kovan z zlato kolajno.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 26. velikega arpana: Zafirin, pa-
pet in mučenec; Bernard Orlaki, spoznavalec:
Abundij, mučenec.
Petek, 27. velikega arpana: Jožef Kala-
sanski, spoznavalec in ustanovitelj reda;
Evelija, devica in mučenica.

Zgodovinski paberki

26. velikega arpana:
1. 1278. se je vršila odločilna bitka med
Rudolfom Habsburškim, rimsko-nemskim ce-
sarjem, in Přemyslom Otokarjem II., kra-
ljem češkim, za posest ozemelj med Donavo
in Adrijskim morjem. Pri Dürnkrutu bli-
zu Morave so se spopadli Čehi z Nemci in
njih zavezniki. Boj je bil dolgo neodločen,
nekaj časa se je areca nagibala na Přemys-
lovo stran, končno se pa le odločila za
Habsburžane. Po junjskem boju je na boj-
nem polju obležal sam češki kralj Přemysl
Otokar II., po svojih zmognostih in politič-
nih konceptih eden prvih kraljev iz rodu
Přemysl. Rudolf iz Habsburga je stri na-
puh slovenskega jezika — píše eden nemških
sodobnikov. Po tej knjazi je izročil Rudolf
Avstrijo in Štajersko v fevd svojemu sinu
Albrehtu, Korosko in Kranjko je dobil v
upravo vest cesarjev pomagatelj grof Majn-
hard. S tem je bila politična enotnost, ki
je ustvaril Otokar, ko je združil vse od
Krkonoše do Adrijskega mora — pa po nje-
mlem, razbita. Habsburžani so se ustalili na
slovenskih tleh, skušali naglo širiti svojo
oblast, napredovali, se arečno izognili
nevarnim taktičnim in do kraja srednjega
veka združili vse slovenske zemlje pod svo-
jo oblastjo. Z ustaljitvijo habsburškega ro-
du, ki je v svoji moški in ženski vrsti go-
spodoval in vladal našim prednikom skoraj
šest in pol stoletij, začnemo v politični
zgodovini Slovencev novo dobo.

Novi grobovi

† Karel Detela

Včeraj popoldne so na pokopališču pri
Sv. Križu pokopali zemsko ostanke g. Karla
Detela, bivšega ravnatelja Velesejma in ravnatelja
Prometnega zavoda za promet. Ravnatelj
se je rodil v Dobu leta 1883. Bil je nekak
pokojnega pisatelja dr. Fr. Detela. Po do-
vršeni nižji gimnaziji je šel v kadetnico in
potem služil kot aktivni častnik. Kot kapetan
je šel v pokop. Po prevratu je bil vsled
njegovih izrednih organizatoričnih zmognosti
poklican v Centralno upravo za promet z
inozemstvom, kjer je bil do likvidacije njen
ravnatelj. Organiziral je ljubljanski Velesej-
sem in bil prvi ravnatelj te velike gospo-
darske ustanove. Razvil je izredno delav-
nost in organizatorno silo. Po izstopu je
ostal do zadnjega v upravnem svetu Velesej-
sejma, pozneje pa je prevzel vodilno mesto
v Prometnem zavodu za promet, ki ga je
vodil dolga vrsta let. Po svojem značaju je
bil neupogljiv mož, vsakozni pošten in izred-
no marljiv. Bil je zelo dobrega srca in je
vsakemu rad pomagal, če je le mogel. Zapo-
sloval gospo soprog, dva sina in tri brate,
ki jim izrekamo globoko sožalje.
Rajnega Karla Detela bomo ohranili v
častnem in trajnem spominu!

† V Novem mestu je po dolgi trpljenja
polni boleznii v 62. letu starosti umrla gospa
Franja Malasek. Pokojnica je bila velika
dobrotnica revežev. Pogreb je danes ob 3
popoldne na mestno pokopališče v Novem
mestu.

† V St. Juriju pri Litiji je v 71. letu
starosti umrl gosp. Andrej Žagar, posestnik.
Pokopali so ga preteklo nedeljo na
župnem pokopališču v Smarternem pri Litiji.
Naj v miru počivata! Zaljubljenim
globoko sožalje!

Razdeljevanje racioniranih živil za mesec september

Prehranjevalni zavod Viteškega komisa-
riata za ljubljansko pokrajino sporoča:
Za nakup racioniranih in kontingent-
iranih živil v mesecu septembru 1943 veljajo
v ljubljanski pokrajini sledeča določila:

A. Mesto Ljubljana:

Na odrezke živilskih nakaznic, izdanih
od mestnega prehranjevalnega urada v Ljubljani
se lahko nabavi:
1. Navadna živilska nakaznica (modre
barve): na dan: 150 gr kruha ali 124 gr
kruške ali 225 gr koruzne moke; na mesec:
2000 gr živil za juho (1600 gr riža in
400 gr testenin), 500 gr sladkorja, 500 gr
solii, 200 gr fižola na odrezek »801«, 100 gr
paradižnikove meze na odrezek »802«, 100
gr pralnega mila, 100 gr toaletnega mila na
odrezek »803«; na teden (vsako soboto): me-
so v količini, ki bo sproti določena proti
odreznemu odrezku 810, 811, 812 in 813.
— Glede delitve mesa in drugih racionira-
nih živil bodo potrošniki pravočasno obve-
ščeni.
2. Dodatna živilska nakaznica SDI (za
otroke do 3 let): na dan: 100 gr kruha ali
82,6 gr kruške ali 150 gr koruzne moke;
3. Dodatna živilska nakaznica SDI+II
(za teške delavce): na dan: 200 gr kruha ali
165,3 gr kruške ali 300 gr koruzne moke;
na mesec: 600 gr riža.
4. Dodatna živilska nakaznica SDI+II+III
(za najtežje delavce): na dan: 300 gr
kruha ali 248 gr kruške ali 450 gr koruzne
moke; na mesec: 900 gr riža.
5. Posebna dodatna živilska nakaznica
za kruh (za zavodnike, nosilce žene itd.):
na dan: 150 gr kruha ali 124 gr kruške ali
225 gr koruzne moke.
6. Dodatna živilska nakaznica GMA (za
otroke do 3 let): na mesec: 1000 gr riža,
500 gr sladkorja, 750 gr marmelade (in al-
cer 500 gr za določeni odrezek in 250 gr
na odrezek »4«).

7. Dodatna živilska nakaznica GMB (za
otroke od 3-9 let): na mesec: 500 gr marme-
lade.
8. Dodatna živilska nakaznica GME (za
mladino od 9-18 let): na mesec: 500 gr mar-
melade.
9. Nakazilo za nabavo marmelade (za
osebo stare nad 65 let): na mesec: 500 gr
marmelade.
10. Dodatna živilska nakaznica za kruh
za bolnike: na dan: 100 gr kruha ali 82,6 gr
kruške ali 150 gr koruzne moke.
11. Dodatna živilska nakaznica za meso
za bolnike: na dan: 180 gr mesa.

B. Občine v pokrajini:

Na odrezke živilskih nakaznic, izdanih
od ostalih občinskih prekrškovnih uradov,
se lahko nabavi:
1. Navadna živilska nakaznica (rumene
barve): na dan: 150 gr kruha ali 124 gr
kruške ali 225 gr koruzne moke; na mesec:
2000 gr živil za juho (1600 gr riža in 400 gr
testenin), 500 gr sladkorja, 500 gr solii, 100
gr pralnega mila, 100 gr toaletnega mila na
odrezek »801«.
2. Na dodatne živilske nakaznice SDI,
SDI+II, SDI+II+III ter posebno dodatno
za kruh pripadajo isti obroki kakor v me-
stu Ljubljani.
3. Dodatna živilska nakaznica GMA (za
otroke do 3 let): na mesec: 1000 gr riža in
500 gr sladkorja, 500 gr marmelade.
4. Nakazilo za nabavo marmelade (za
otroke od 3-9 let): na mesec: 500 gr mar-
melade.

Cene domačega krompirja

Visoki komisariat je na predlog Pre-
voda določil naslednje cene za prodajo do-
mačega krompirja prideika leta 1943: Rdeči
krompir tip Woltmann za 100 kg 145 lit in
za vse ostale vrste 170 lit za 100 kg franko
nakladalna postaja. V prodaji na drobno
v Ljubljani se navedene cene zvišajo za
30 lit za 100 kg in cena za potrošnike je
naslednja: za krompir rdeči tip Woltmann
1,75 lire za 1 kg in za ostale vrste 2 litri
za kg franko trgovina vsleži vse javne
dajatve.
Cene morajo biti izobešene v prodajnih
lokalih.
Prestopki se kaznujejo po naredbi o ce-
nah št. 8 z dne 26. januarja 1942. Službeni
list št. 8 iz leta 1942.

— Hrvatskim državljanom. Vsi moški
državljeni, rojeni v letih 1908-1916, brez
ozira na vero in brez ozira na dejstvo, ali
so odslužili vojaško dolžnost ali bili pro-
glašeni nesposobnim, se morajo brez odloga
oglasiti med uradnimi urami v tukajšnjem
konzulatu NDH zaradi nastopa izredne vo-
jaške službe.

— Rdeči križ poroča: Paketi za civilne
internirane v taborišču v Viscu so od
danes dalje zopet sprejemajo. Ker so bodo
paketi odpremljali direktno s tovornim av-
tomobilom, ni treba, da bi bili zašiti v juto
ali platno. Zastojanje lesen zabojček ali pa
trpežna skatija iz lepene, ovita v močan
papir. Za ostala taborišča civilnih interni-
ranih in za osebe v zaporih je paketi
promet do nadaljnjega še vedno ustavljen.

— Duhovniške duhovne vaje. Naslednji
tečaj (6.-10. septembra) bo zlasti pripraven
za one gospode, ki na praznik Malega šmar-
na niso zaposleni v dušnem pastirstvu. Pro-
simo tozadevnih prijav. — Sledila hosta še
dva tečaja: 20.-24. septembra in 4.-8. ok-
tobra. Pri vseh teh tečajih je že več mest
oddanih. Zato naj se čimprej prijavijo oni
gospodje, ki se žele letos opraviti duhovne
vaje. Prostor in čas sta omejena. Ostala
navodila so priložena v škofiškem listu
št. 5, str. 31. — Dom duhovnih vaj v Ljub-
ljani, Zrinjskega 2.

— Vročina odhaja. Po zadnjem krat-
kem, toda ne izdatnem dežju je vročina, ki
je prav v nedeljo dosegla svoj rekord, za-
čela odnehati in začenja maksimalna
dnevna temperatura že padati pod 25 stopi-
nj. V torek je bil dan primerno toplej,
jasen in ugoden za vsa poljska dela. Tem-
peraturni maksimum je znašal +24 stopinj
Celzija. V sredo zjutraj je bilo hladno,
močno megleno, pozneje se je začela delno
oblačiti. Jutranji minimum v sredo +14,5
stopinj. Barometer spet pada in je v sredo
dosegel stanje 762,8 mm pod normalo. V to-
rek je bil Jernej, o katerem je bilo že ob-
javljeno mnogo rekov in prislovic, ki se
nanašajo nanj in na vreme.

— Cerkljsko jezero popolnoma suho. Od
pamtljivega je znano, da znamenito Cerklj-
sko jezero navadno preliha med mašami.
to je v času od 15. avgusta tja do 10. sep-
tembra, odnosno do prvega jesenskega de-
ževja. Med poletno vročino, ki navadno pri-
stisne v dobi pasjih dni, postane Cerkljsko
jezero popolnoma suho. Le tu in tam v ka-
kih kotlah je najti še male mlakuze. Letos
je bil ribolov ob času, ko so razni požirni-
niki sprejemali vase velike množine vođe,
bolj skromne. Rib je bilo malo. Po obšir-
nem jezeru se je začelo živahno življenje.
Kosci so povsod kosili trdo travo — jeze-
rino ali kravino imenovano. Zanimivo je,
da je gornji del jezera okoli Gorenjega je-
zera in Otoka razdeljen in parceliran ter
so lastniki vsi vpisani v zemljiško knjigo
okrajnega sodišča v Ložu. Svoje travnike
imajo mnogi prebivalci Loške doline, tako
iz Dan, Podcerkve, Nadleske, Starega trga,
Loža in drugih vasi. Na vovze in vovze
jezerine z bivečjem spravijo iz jezera. Tra-
vo porabijo za stello in tudi za rezanje.
Sedaj je voznikom mogoče, da vozijo skozi
jezero naravnost po čez in jim je pot skraj-
šana iz Loža v Cerklje.

— Nesreča mladega pastirja. V Vidmu
pri Dobropoljah, kjer vlada suša in huda
vročina, je to danes našel pastir Janžina
10 leten pastir Janžina Mustavar. Napravil si
je ogenj pod nekim drevesom, da bi tam
pekel krompir. Bila je že velika žerjavica.
Janžina pa je splezal na drevo, da bi nalomil
še nekaj suhih vej. Padel pa je z drevesa

naravnost na žerjavico, tako da si je močno
opekel obe nogi. Opeklino so bile hujšega
značaja in so ga morali prepeljati v ljub-
ljansko bolnišnico.

— Ob prvi obletnici smrti blagopokoj-
nega Staneta Jurčiča, cand. ing., bo žalna
služba božja v petek, 27. t. m., ob 7 v cerkvi
Marijinega Oznanjenja in v Grosupljem.
— Mamma mleko — 21% — 14,60 lire,
Birazhy mleko z otroško glavico 15,35 lire.
Viktor Šober, Sv. Jakoba trg 4.
— Seznam davčnih osnov trgovin z me-
šanin blagom od črke A-K bodo do 10.
septembra, od črke L-Z pa do 12. septembra
razpisani v mestni upravnosti — 111.
nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.
— Mirje zaprto. Zaradi naprave katran-
ske površinske prevleke bo Mirje, torej ce-
sta ob Rinskem zidu med Grunovo ulico
in Grobarjevo cesto 4-5 dni zaprta za voz-
ni promet.
— Pomočniki tečaj iz vseh srednje-
šolskih predmetov za samoučence. Poučujejo
gimnazijski profesorji. Vpla dnevno od
9 do 11. Učnina nizka. Vodstvo tečaja: —
Lichtentropni zavod — Ambrož trg.

O mednarodnem plačilnem prometu in han-
nem poslovanju boste kaj več izvedeli v
knjigi »Denar«, ki bo izšla 1. septembra
v knjižni zbirki »Svete«. — Naročite se na
»Svete«, mesečna naročnina le 20 lit. Pohitite!

— Namesto cvetja na grob blagopokoj-
ne, Albine Sosa sta darovala Društvo slepih
Brata Vija 200 lit, g. Ivan Bernik pa 100
lit. Plemeniti dobrotinikom se odbor iskreno
zahvaljuje!

— Davčna uprava za mesto v Ljubljani
obvešča vse davkoplačevalce, da posluje
uprava za stranke samo dopoldne od 8-12.
Blagajna je odprta od 8-11.30.

— Dražbe nepremičnin v juniju. V zem-
ljski knjigi ljubljanske okrajne sodiš-
če je bil razpisovan 1. predlog za uvedbo
dražbenega postopanja, glede neke nepre-
mčnine. Gre za terjatvijo 538 lit. Ustavlje-
nih pa je bilo 19 dražb nepremičnin, ki so
bile predlagane deloma lani deloma v za-
četku tega leta. Neko malo posestvo je pri-
šlo na dražbo zaradi malenkostnega zneska
70 lit. Lastnik je sedaj za znesek plačal in je
bilo dražba ustavljena. Še namreč, ne-
kateri ljudje iz misli, ki si raje nakopujejo
nepotrebne in velike stroške, namesto da bi
takoj poravnali svoje male dolgeve.

— Kaznovani kršitelji predpisov o zate-
mitvi: Cetera Emil, Bleiweisova 38, Man-
tuani Marija, Bleiweisova 17, Vok Ignacij,
Cizaletova 1, Logar Matej, Slomškova 27,
Stela Julijana, Slomškova 7, Kok Dorotej,
Knezova 37, Mušič Olga, Aljaževa 8, Miškec
Ivan, Cernetova 29, Erengovič Marijan,
Medvedova 29, Jurešič Ivan, Jernova 8,
T. v. Pavla, Vojakova, Welbel Josip,
Cesta Viktorja Emanuela 30, Pavil Stojan,
St. Jakobski trg 7.

Z Dobrovo

Kakor že lani, tako se tudi letos ljudje
v naši okolici zelo pričujejo nad vedno bolj
pogostimi tatvinami poljskih pridevkov,
posebno fižola in krompirja. Največje škode
trpe vsled teh tatvin tisti gospodarji, ki imajo
svoje njive od doma več ali manj oddalje-
ne. Ravno te dni sta se dva mlada zmozdila
pri tem poslu na prav dramatičen način ude-
ležila v mrežo, iz katere niti več nima. Jakob
Laznik po domače Andrejev oče iz Podsmre-
ke pri Dobrovi, ki ima svojo njivo nedaleč
od žel. proge pri Brezovici, je namreč že
delj časa opazil, da mu nekdo krađe krom-
pir. Oni dan, ko je na senožeti poleg njive
snil olavo, je pa kar nekako mimogrede spo-
pil sila in ga je vzel s seboj. Kaj se je spet
dogajalo, ni vedel, kaj pa je bilo, kaj
legionarja iz Dobrove, ki sta bila slučajno
kovanju najde tam dva fanta, ko si ravnar
baseta eden v nahrbtnik, a drugi v vrečo
njegov krompir. Fanta sta se nemalo pre-
strašila, ko je oporeni gospodar tako nena-
doma vzroji za njunima hrbtoma in ju s
sepinimi vilami v rokah pristila da sta po-
kala tako dolgo, dokler nista pristopila dva
legionarja iz Dobrove, ki sta bila slučajno
v bližini ter ju legitimirala. Izkazalo se je,
da sta bila to komaj osemnajstletna Milnar
Lavoslav iz Ljubljane in Vjdra Franc iz
Studencev pri Mariboru, oboje železnika de-
lavca. Fanta sta na svojo žalost, da sta
sele prvi pri tem nepoštenem poslu, kar
ju pa seveda ni opravičilo. Zagovarjati se
bosta morala pri sodišču.

S Spod. Stajerskega

Umrla je v Mariboru 22 letna gospa Fa-
nika Maršič. Naj počiva v miru!
Pod voz je padel, 23 letni hlapec Anton
Ravnak iz Laca vasi je vžgal s parom konj
gramoz iz gramozne jame. Na neki točki,
kjer je vozna pot zelo ozka, mu je spodri-
l in padel je pod zadnje kolo težko na-
ložena voza. Zlomljeno ima nogo nad ko-
lenom in hude notranje poškodbe. Prepe-
ljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Bik ga je podrl. Posestnik Matija Mar-
šalek iz gorenjadranske okolice je pokla-
dal svojo biko pod voz. Bik ga je podrl in
mu položil vso polovico v grk posko-
dovali tudi na glavi. — 16 letni delavec Alojz
Stamberger iz Kamnice pri Mariboru
se je s koso urezal v levo nogo. 16 letni
strugar Viljem Beierbach pa se je urezal
tudi na levi nogi. Vse tri ponesrečene so
morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Solske vesti iz Prekmurja

Na gimnaziji v Murski Soboti je bilo v
letšnjem šolskem letu vpisanih 377 učencev
in 35 učenk (samo v višjih razredih). Po ma-
ternem jeziku je bilo 408 slovenskih, 88 ma-
đarskih in 11 hrvaških dijakov (iz Med-
murja). V teku leta so št. št. premešani iz
solske gimnazije naslednji profesorji: Cug
Stefan v Nagyzsallóto ob romunski meji,
Novak Vilko v Sento, Mavček Jožef in Pe-
trašević Metod pa v Kisvardo. V Soboti so
na gimnaziji poleg drugih članov profesor-
skega zbora poučevali tudi naslednji doma-
ćini: ravnatelj dr. Törner Edvard, kanonik
premontrejskega reda, prof. risanja Jakob
Krl, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-
to se je končalo 2. junija, spričevala pa so
dipljki prejeli že 12. junija. V osmem razre-
du je bil še v letošnjem letu slovenski odde-
lek s 23 učenci, v mađarskem oddelku pa
je bilo 11 učencev. Vsi so bili pripisani k
naturi. Budimisti konije je bil isti kot
lani, veroučitelj Kolenc Franc in profesorji
Kolenko Stefan, Bernik-Kolenkova Bogomila,
Nemet Karel in Sep Gabriella. Solsko le-<

Strategija na oslovskem hrbtu

»Brez zemljevida ni mogoče voditi vojske«, je dejal Friderik Veliki leta 1740. svojo inženirju, majorju Humbertu in mu je naročil, naj mu preskribe zemljevid Šlezije. To je bilo »lažje rečeno kot storjeno« in ubogi Humbert se je na vso moč potil, da bi iztaknil kje tak zemljevid. Edino, kar je mogel dati svojemu kralju, je bil bakrorez tešinskega ozemlja. Nato je dal kralj ukaz, naj zberejo vseposvode vse zemljevide in so jih precej našli, zlasti v zapuščenih umrlih častnikov. Nabrlo se je mnogo zemljevidov, ki so spremljali kralja v sedemletni vojni. Med temi zemljevidi je bila tudi veličanska in več kilogramov težka »Carta Principatur Cilesia« iz 17. stoletja. Bila je tako obsežna, da so jo morali natovoriti na osla, ki se je nazival »zemljevidni osel« in ta odlični osel je bil važna »osebnost« v spremstvu kralja. Kadar je bil na važnem pohodu vojni svet, so častniki odprli težki kovčeg, izvlekli zemljevid in ga razgrnili po hrbtu osla. Kralj Friderik se je zatopil v to karto in je dobival svoje zgodovinske bitke tako rekoč na oslovskem hrbtu.

Kako je Aleksander Veliki našel pot v Indijo

Dandanašnji nam noče v glavo, kako so se mogli v davnih časih vojskovodje brez zemljevidov. Saj je ime vojskovodje tako rekoč združeno z zemljevidom. Kako je bilo mogoče dobivati bitke brez zemljevidov? Kako je mogel Aleksander Veliki najti pot v Indijo in kako Hanibal priti čez Alpe? Kako so mogle rimske legije pridirati in zasedati toliko svet? Ali so davne armade šle dalje kar v prazno? Ali so dobivale zmage zgolj po slepi sreči?

Pri odgovorih na ta vprašanja moramo pomisliti na veliki preokret v vojskovanju. Prej so se armade bojevale v velikih skupinah, ki jih je mogel vojskovodja s svoje razgledne točke dobro pregledati in voditi, in zato je bil vris bojišča skoraj nepotreben. Vendar si je nemogoče misliti, da bi bila kdaj kaka armada ko-

rekala kar tjavendan. Treba je pa ločiti tloris bojišča od črte za pohode (Marchkarte). Črte za pohode so brez dvoma imele že od nekdaj. Privikrat so se nam pojavili s tako zvanimi itinerariji starih Rimljanov. To so bile »potopisne knjige« rimske države in so vsebovale imena in razdalje posameznih postojank v vseh provincah. Tu dobimo zapiske o taboriščih rimskih čet, o prehodnih in neprehodnih rekah, gorah in gozdov. Dalje si je dal cesar Konstantin priraditi »Aleksandrov itinerarij« preden je napadel Perzijo (340 do 345 po Kr.) in na podlagi te snovi, kjer je bil oris Aleksandrovega pohoda na Perzijo, se je cesar odpravil v Perzijo. S »Tabulo Peutingerana«, ki izhaja iz rimskega originala iz 3. stoletja, in ki je shranjena v dunajskem muzeju, smo dobili davni zemljevid cest rimske države. Tu so označene vse vojaške postojanke in razdalje med njimi, in čeprav se nam dandanes dozdeva neskončno preprost, pa je ta zemljevid svoj čas izvrstno služil kot črta za pohode.

Čeprav se iz prejšnjih časov niso ohranili nobeni zemljevidi, pa si vendar lahko mislimo, da so imeli vsi vojskovodje kake črte, in da je nemogoče misliti, da bi bil Hanibal kar slučajno našel prelaz sv. Bernarda in da se je Aleksander Veliki

ravnal po orisih potov raznih trgovcev, ki so bili takrat hojevali v Indijo

Začetek tiska zemljevidov

Zemljemerstvo in kartografija sta se neznansko dvignili v času velikih odkritij. Krog leta 1500 so kar na debelo proizvajali kompasovske in obrežne karte v Veneziji, Genovi, Lizboni. Po veliki »Carti marini« (1504) ali »morski karti« Portugalcev se je začudenemu svetu razodela morskata pot v Indijo in Vzhodno Azijo. A tudi evropska celina je dobila svoje velike kartografe. Znani so: Gautier, Apian, Ribero, Capot, Mercator itd. »Javno občinstvo« seveda ni poznalo še nobenega zemljevida in celo častnikom v armadi Friderika Viljema I. se ni nič sanjalo o mejah držav izven Pruske. Za pravo čudo pa so smatrali tistega človeka, ki je znal vsaj približno narisati meje velikih evropskih držav. Ko je začel vladati Friderik Veliki, se je šele tozadevno spreminilo in njegova skrivna soba za zemljevide je bila od leta do leta bogatejša. On je tudi ukazal, da se morajo v vojaških akademijah učiti zemljepisja in to je šlo dalje do našega stoletja, ko ima vojaštvo vseh držav na razpolago najpoboljšene izdelane tlorise in zemljevide posameznih držav, pokrajin in krajev.

Dandanes je zemljevid bojni tovariš slehernega vojaka. Zemljevid ne spremlja samo poveljniki, ampak tudi četovodje in večkrat celo prostake. Na taki podlagi se morajo uspešno razvijati vsi dandanašnji boji in pohodi armad.

Na jugovzhodu Evrope je zmeraj več plodne zemlje

Ze dve leti je v vseh balkanskih deželah jako močno stremeljenje za tem, da bi za poljedelstvo pridobili čim več nove plodne zemlje na ta način, da bi se talne razmere izboljšale in zagradile razne tozadevne vodne naprave. To ne bi bilo le v korist narodnemu gospodarstvu, ampak bi okrepilo tudi kmetijsko kot podlago naroda. To so dela, ki so jako obsežna in zamisljena za dolgo dobo. Uspeh je pa viden že zdaj, po razmeroma kratkem času. Tako so se začele izvajati v Bolgariji, v podonavskih pokrajinah in drugih porečnih krajih izsuševalna dela največjega obsega, ki se z njimi že zdaj pridobilo pri Vidinu 6000 ha in pri Sviskovu 9000 ha nove, za poljedelstvo primerne zemlje. V tem oziru se veliko briga Hrvatska, kjer je posebna »delovna služba« zaposlena

z osuševanjem raznih barij in močvirnatih tal. Nedavno je Hrvatska z neko italijansko družbo sklenila pogodbo, da bi zagotovila osuševanje italijanskih strokovnjakov, ki se bodo na tem področju. Tudi na Hrvatskem si bodo na ta način pridobili več tisoč hektarjev nove orne zemlje in bo zato celo mogoče ustanoviti več novih vasí. Poljedelska proizvodnja Hrvatske se bo tako jako pospešila in narodno gospodarstvo bo krepkeje. Sliha dela se že dve leti proizvajajo tudi v Srbiji, kjer naj bi se pridobilo 150.000 ha nove plodne zemlje. V okolici Belgrade so v okviru teh del že skoraj osušili barje pri Makisu, ki je bilo to pomlad privrkat posejano. Tozadevna dela se nadaljujejo in pravijo, da bodo drugo leto iz te nove zemlje pridobili najmanj 3000 vagonov žita.

V Makedoniji se poljedelstvo pod bolgarsko vlado pospešuje, tudi tu je več hektarjev ornega sveta. Prav tako se pobližinarja. Tako so v Skoplju ustanovili poljedelski preskusni zavod drugod na sadjarske šole, živilorejo pospešujejo s posebnimi živilorejskimi zadržkami, kjer gojijo izbrano plemenito živilo, in poskrbljeno je za izurjen živilozdravnik za pobližanje živalskih bolezni. Ob tej priliki je treba omeniti tudi obsežno »pogodbeno« Makedonije. Na kulturnem področju so v Makedoniji ustanovili 1133 novih šol, v katerih je bilo lani 107.395 učencev in 2717 učiteljev, a v Skoplju marljivo deluje posebna ljudska univerza.

ČLOVEK IN PASJI DNEVI

Kako je to, da človek tako slabo prenaša vročino, da se ves potek njegovega življenja v pasjih dneh tako spremeni? Da se res spremeni, je treba pogledati le na mestne ulice čez dan, ko ni skoraj nobenega človeka na njih in hiti vse v senco ali vodo. Da bomo to razumeli, si moramo ogledati ustroj človeškega organizma.

Človek je bitje s toplo krvjo

To se pravi, da se njegova temperatura giblje zmeraj krog 37 stopinj Celzija. Medtem ko se kako bitje z mrzlo krvjo, na primer riba ali kuščarica, prilagodi kar zunanji temperaturi, pa ostane človekova temperatura stalna. Zato ni lahko takemu organizmu prenašati temperaturne razlike kar med 80 stopinj Celzija! To se dogaja v mrazu s povečanim izgoritvijo (oksidacijo), v toploti pa z oddajo odvisne temperature. Človek na dva načina oddaja toploto. Prvi skozi kožo, in sicer, ali s prostim izžarjevanjem ali potenjem; in drugi skozi pljuča, to se pravi, z vesnavanjem in izsesavanjem zraka, kar je slično ohlajanju zraka pri bencinskem motorju. Kar se tiče izžarjevanja, je to precej neodvisno od zunanjih okoliščin. Tvorba potu pa v veliki meri zavisi od nasičenosti zraka z vodnimi hlapi. Suho, puščavsko vročino do 50 stopinj je razmeroma mnogo lažje prenašati kot »vlažno, soparno« vročino, čeprav meri »samo« 30 ali 35 stopinj Celzija. Koža ne more oddajati v vlažno-soparno ozračju svoje lastne vlage in se zato nabira na površini kož. Neovirano potenje, to se pravi, če zrak poka telesno vlogo, pa človeka ohlaja in poživlja. Najboljše, tako rekoč idealno stanje pa je tako zvana nevidna tvorba znoj, kar se pravi, da vlaga, ki se izloča iz telesa, zrak takoj posuši. Če telo svoj presežek vročine z izžarjevanjem in znojenjem ne more oddajati, ma morajo pljuča bolj močno delovati: človek sopiha od vročine.

V veliki vročini

skuša telo znižati proizvodnjo kalorij na najnižjo mero. Naravna posledica je, da človek nima teka do jedi, da si zaželi zelenjave, solate, sadja in pijače. Vendar ni merodajna samo višina temperature, kar smo že prej omenili. Tako zvane »temperature rastlinjakov«, kakršne doživljamo v Sredozemskih deželah, v tropskih pokrajinah in zdej tudi pri nas, pa imajo velikanski vpliv na človeka. Značilno za to je dejstvo, da se zakonodaja Sredozemskih dežel ozira pri presojanju zločinov na to, ali so bili takrat, ko se je izvršil zločin, južni vetrovi, soparno ozračje, in se to vpošteva kot olajševalna okolnost.

Po novih raziskovanjih so dognali, da vplivajo na duševno razpoloženje človeka (a tudi na živali), razen temperature in vlažnosti zraka tudi električna izžarjevanja in nasičenost zraka s pozitivnimi ali negativnimi elektroni. Neki znanstvenik je opazoval, kako so se vedli

morski prašički v stekleni kletki,

kjer je bil zrak nasičen s pozitivnimi elektroni. Morski prašički so bili neznansko dobre volje, žrli so in se igrali. Nato pa je znanstvenik tok spremenil: v zrak so pršli negativni elektroni in morski prašički so bili popolnoma drugačni. Spopadli so se, grizli drug drugega, niso nič več žrli in so kazali znake najhujše živčne razdraženosti. Na ta poskus se spomnimo, kadar nam je, da bi morali pri priči ubiti sopotnika v tramvaju, ki nam je po nevedoma stopil na nogo, ali kadar nahlumimo kakega poštnega uradnika, ki nas je pri okencu napak razumel. Vročina, množina vlage v ozračju, električna napetost, to je tisto, kar nam »gre na živce« in je huda preskušnja zanj. Vendar se skušajmo brzdati, saj itak vse mine in bodo minili tudi pasji dnevi!

Doma narejena slamnata obutev

Za podplat iz trstike, morske trave in slame moramo to snov vlažno splesti v trde kite (trstiko in slamo čez noč namočimo). Po velikosti noge, oziroma primerne kopolta, na katerem delamo to obutev, urežemo podplat, ga položimo na desko in zabijemo okrog in okrog žebelje vanjo za 1 cm drug od drugega. V to obliko iz žebeljev stlačimo še vlažne kite in jih pri tem z močno, povečano nitjo sesljemo, kar veliko lažje storimo, če imamo kako okroglo iglo. Ko je podplat storjen, ga pustimo, da se med žebli posuši. Peto, ki je narejena iz treh končkov kite, ki je na koncu vsak zase odrezan, sesljemo tako, da zgornja površina posvečno pada in je podobna zagodli. Potem napravimo notranji podplat iz lepenke, ki jo prevlečemo z blagom, ga položimo na kopolto in prisljemo na podplat

zgornji del obutev, ki sestoji iz usnja kakega pasu ali torbice, in ki ga močno razpotegnemo čez kopolto. Tudi zgornji del malo ovlažimo (če sestoji ta del iz blaga in tankega usnja, lahko zleplimo skupaj podlogo in blago) in ga tesno potegnemo čez podplat. Prav tako pritrdimo vrhnji del in trakove. Ko se vse posuši, ima zgornji del že obliko kopolta. Nato prisljemo podplat, ki je peta že na njem, in položimo nanj notranji podplat iz plutvine ali lepenke, ki je manjše urezan. Vse dele je treba skrbno in z močno nitjo prisliti, šivov ne sme biti premalo in dobro je, če jih prevlečemo s lepilom. Za trpežno, okusno obutev je treba trditi, vendar se trud izplača, saj ti bo taka obutev zmeraj v veliko veselje, bodi da jo imaš doma ali pa za kovanje.

Adah-Kaleh

„pozabljeni otok“ na Donavi. Otok 700 srečnih prebivalcev

Donavski otok Ada-Kaleh, ki tvori v dolžini kakih 2 kilometrov vhod v »železna vrata«, lahko imenujemo najbolj romantični in najsestnejši otok Evrope. »Adah« se pravi otok, »Kaleh« pa trdnjava. Zaradi tega trdnjavskega otoka je v prejšnjih časih preteklo mnogo krvi in v dobi stoletij je marsikaj premenjal svoje gospodarje. Pred nekaj desetletji je bil ta otok še turški. A ko je bila l. 1878. Turčija na berlinskem kongresu deljena, so povsem pozabili na mali otok na Donavi. Ta, točno 2 km dolgi in kakih 500 m široki otok, so kasneje, ko se ni nobena država zmenila zanj, razglasili kot nevtralnega s protektoratom bivše Avstro-Ogrske. Do dve svetovni vojni je pod okriljem dobrotne avstrijskega financarja plapolal še prapor s polmesecem na Adah-Kalehu. Po svetovni vojni je prešel otok v oblast Rumunije in pri tem je ostalo do današnjih dni. Po tej vojni naj bi bil ta otok nekakšen spominski kraj usodne evropske borbe proti boljševizmu. Razen gradnje posebne katedrale, ki bo posvečena »zmagovitemu svetemu križu« in ki bo stala sredi otoka, bodo postavili še druge tozadevne spomenike. V teh dneh postavljajo velikanski križ kot spomin na vse tiste, ki so padli v sedanjí vojni.

Nobene revščine, nobenih davkov, nič skrbí

Kakih 700 ljudi živi na Adah-Kalehu, na tem tihem mirnem otoku, čigar resnično orientalski značaj se je obdržal do današnjih dni. Teh 700 ljudi živi danes še natančno tako, kot so živeli njihovi predniki pred stoletji, po strogih verskih mohamedanskih predpisih. Odklanjajo sleherni moderni napredek in opravljajo svojo obrt, ki se je podedovala iz roda v rod. Pokriti so s fesom, ki je v Turčiji že več let prepovedan. Tkó preproge, sadijo tobak, proizvajajo »rahat«, to je slavna orientalska sladkarija, in se preživljajo s tem, kar jim nudi zemlja otoka: s sadjem, z zelenjavo, žitom, s kruhom, z mlekom in s presnim maslom. Beraveč in revežev v našem smislu na Adah-Kalehu sploh ni. Vsakdo ima svoje delo, in če postane za delo nezmožen, ga vzdržuje občina. Adah-Kaleh si je pridobil prav nenavadne privilegije, kakršnih bržkone nima noben drug kraj v Evropi. Tako, na primer, ni bilo treba tem otočanom več desetletij plačevati nobenih davkov. Mimo tega so imeli pravico uvažati vse blago brez carine, tako tobak, sladkor, kavo in še druge kolonialno blago. Teh 700 ljudi seveda ni moglo vsega uvoženega blaga samo porabiti.

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

KINO MATICA 22-41

Ljubzenska drama slavne pevke in letalskega častnika. Preprčiliva moderna vsebina. Iste pesmi in velike pisane revije

»Velika ljubezen«

V glavnih vlogah trtje ljubljene občinstva: Zarah Leander, Viktor Staal, Paul Hörbiger
PREDSTAVE ob 14.30 in 19
v nedeljo ob 10.30, 15, 17 in 19!

KINO SLOGA 22-48

Zadnja odlična pustolovščina bratov DE FILIPPO v filmu

»Casanova bi storil tako«

V glavni vlogi: Eduardo De Filippo, Peppino De Filippo, Clelia Matania, Režija: Bragaglia.
Dodatek: »KRATKA VESELOIGRA«
PREDSTAVE ob 14, 16 in 18.

KINO UNION 22-21

Sijajna burka, ki bo tizzala burjo prisrčnega smeha
MACARIO

»Dečko z Zapada«

Tajni ljubavni sestanki s hčerko svojega dednega sovražnika. Ugrabljen od roparjev, mučen in v zadnjem hipu pomotoma rešen junak dneva, ki z vrtično proma vse nasprotnike in doseže zaželjeno spravo
PREDSTAVE ob 17.30 in 19.30.

MOLITEV — NA GORI

12 Vinko Beličič

Novela

»Res,« se je nasmehnil, ljubezen je luč, jaz pa sem pust in prazen. Čisto nič ti nisem podoben, Mojca. V vsem me prekašaš.«
Molčala je in mu močnejše stisnila roko.
»Poda,« je z uporno mračnostjo nadaljeval, »rad bi se tudi ob tebi čutil samozavestnega. Čeprav sva si zaupna in to obadva veva, je med nama neka razdalja, ki me vznemirja.«
Gledal je v tla, bolel ga je gnev, ki je nenadno prišel vanj kakor premočno vino.
»Kaj misliš, Janko?«
Tega ni mogel povedati. Ali sploh kaj misli? Ali se niso morebiti le njegov trud, skrb in vsakdanost zljili v nejevoljo, v nezadovoljstvo?
Doli v mestu je življenje v pisanih lučih in glasovih drvelo dalje, dalje, stolpne ure so neizprosno merile čas.
»Mojca, vrni se moram, ura je pol desetih. Ne zameri, ker nisem kresnica.«
»Ne, Janko. Puščam ti tvoj svet...«
Janko je razdraženo odgovoril:
»Puščaj mi moj svet, Mojca! Ali veš, kakšen je moj svet? Morebiti nočeš vedeti? Vidiš, to je tista razdalja med nama: vsak izmed naju ima svoj svet. Kaj je pa vmes?«

Kostanji nad njima so šumeli v vetru, odkrivali in zastirali električne žarnice, tako da sta bila eredi plahutajočih senc.
»Vmes je čas pred poroko.«
Začudil se je njenim mirnim in trdnim besedam.
»Ali je torej ta razdalja le telesnega značaja?«
»Slišala sem,« je zamisljeno rekla Mojca, »da postane popolnost v človeku najvišja šele ob zlitju dveh nasprotij.«
Janko je ostrmel, nato je tiho kakor razočaranec in rahlo posmehljivo rekel:
»Moj Bog, Mojca, vidim, da te bo univerza povsem spremenila. Rajši bi, da si manj učena in bolj ženska.«
»Sem, kakršna pač sem,« je dejala vdano.
Ko Janko po dveh urah nočnega študija ni mogel zaspati, je v spominu obnavljal večerni razgovor z Mojco.
Kaj je med nama? se je spraševal. Ali je kaj ali si samo domišljam? Kdaj mi bo v srcu splahnel občutek manjvrednosti? Na kateri dve nasprotji je mislila Mojca? Na telesnost in duhovnost?

Dnevi so šli dalje. Borja je z veseljem, zdravim nasmehom stopil v počitnice. Pogumno je rekel inštruktorju:
»Gospod Janko, ali še veste, kaj ste mi obljubili, ako zdelam drugi razred gimnazije?«
»Gotovo, Borja. Obljubil sem ti, da pojdeš z mano na Otavice, kakor hitro bodo moje stvari pri kraju.«
»Ali bo letos mnogo črešenj?«
»Če jih bo toliko, kakor je bilo cvetja,« je z nasmehom odgovoril Janko, »spetem se bodo veje lomile.«
Če bi vsak cvet rodil sad...
Janko in Mojca sta sedela na klopi blizu vodometu, ki je dan in noč šumel v kroženju vode in motil gladno nad zlatimi ribicami. Curek je bil ves srebrn in pramenit mesečine.
»Spet imava lep večer, Mojca, čeprav sam pol ure dolg. Čez štirinajst dni pa... takrat ne bova nič več zana na uro...«
»Večeri bodo torej dolgi,« se je nasmehnila, »res. Samo mesečine ne bo več, izginejo ho lepota.«
»Tudi mesečina bo še v dolgih večerih in vodomet bo šumel nad zlatimi ribicami.«
»Seveda, a takrat bova daleč narazen.«
»Telesno že, duševno pa bova skupaj,« je prepričevalno rekel Janko, »dokler tudi telesno... dokler ne bova ob zlitju telesnosti in duhovnosti vsak zase popolna, srečna in mirna.«
Mojca je zamisljeno gledala v živi curek, se igrala z Jankovimi prsti in

se nazadnje čisto približala njegovemu obrazu.
»Tako te imam rada... in tako se te bojim... Preveč te imam rada.«
Obul jo je s poljubi. Ko sta potem objeta umolknila, ju je izza košatih drevov obsijal okrogel mesec in srebrni vodni curek je obledel v temi.
Nekega večera mesec se ni spaval na nebo, onadva pa sta stala ob vodometu. Vroče je bilo, nista se ozirala po zvezdah. Nobeno drevo se ni zganilo v sapici, nikogar ni bilo blizu. Vodomet je šumel enakomerno, kot bi se oglašal iz večnosti.
Janko je čutil, kako ga mori vrtoč. Njegove močne roke so se drhte oklepale Mojčinega telesa, toplina krvi se je iz fanta prelivala v dekle.
»Janko, fant moj,« je trepetala v objemu, »nasmej se, slišiš? Pričakuje me, kaj?«
»Daj, nasmehni se mi, Janko, če me imaš rad!«
Roke so se razklenile in omahnile, Mojčine oči so se povesile — Janko se ni bil nasmehnil.
»Ti veš, kako te imam rad, Mojca!«
»Ampak na nič ne misliš, najmanj na potrpljenje,« je razočarano odvrnila, nato je molčala ko v slutnji velikih, odločilnih bojov za ljubezen in srečo.

VII

Binkoštni teden je preživela Mojca pri sorodnikih na Dobravi. Zahotelo se ji je bilo visoke pomladi v materinem rojstnem kraju uro daleč od

Ljubljane. Ko se je po šestih dnevih vrnila v mesto, je prinesla v srcu prelepe spomine na cvetoče polje, na sončne zelene hribe, na večno padanje vode in vrtenje črnih koles pri uječem mlinu. Vrnila pa se je tudi s trdnim voljo, postati boljše dekle in se Janka poboljšati, da bi tako Bog blagoslovil njuno ljubezen. S prijetno mislijo, da ni svojemu fantu vzela ves teden niti ene dragocene minute, marveč ga prav s svojo odsotnostjo privzela h knjigam, je Mojca na binkoštno soboto zvečer Janka pozdravila:
»Janko, gotovo si se dobro odpočil, ko me toliko časa ni bilo tu.«
»Tako sem se odpočil, da me je počivanje utrudilo, Mojca. Le to, bi zdaj rad vedel, kaj te je tako vleklo na Dobravo.«
»Pomlad me je vabila...«
»Nisem te še slišal pesniško govoriti, Mojca! Sicer te pa zavidam, ker se moreš odzvati željam in hrepenenju. Tudi mene je nekaj vabilo in klicalo vse te dni na Dobravo. A to si bila ti, ne pomlad.«
»Ali ni v meni čisto nič pomladnega?« se je pošalila.
Janko je molčal in zamotale so se mu misli. Ko bi bil duševno tako spočet in prožen ko Mojca, bi vedel: Če je pomlad rast in življenje, potem je Mojca res pomlad, kakaj v njeni bližini je bila vsa njegova bit opojno vznemirjena, kot je opojno vznemirjena rastlina, ki ga biča vesel marčni dež.